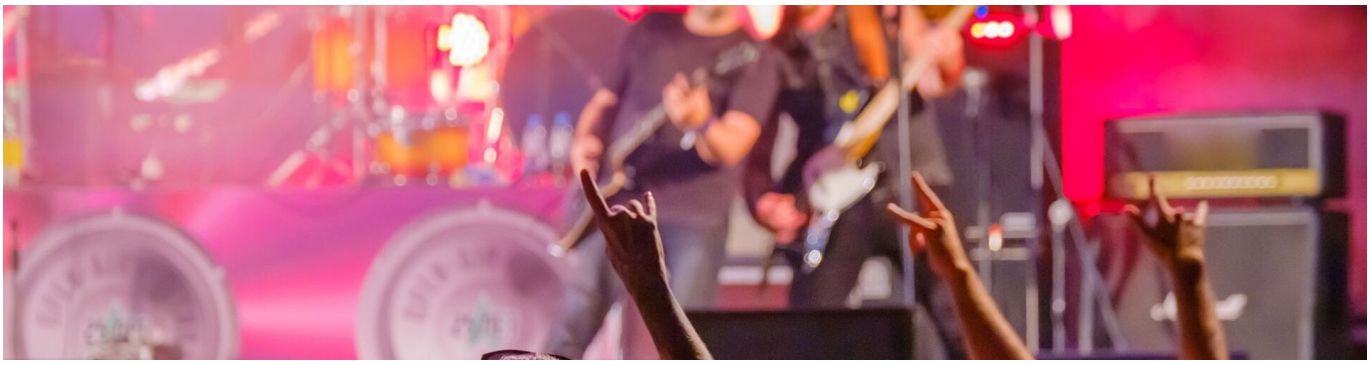
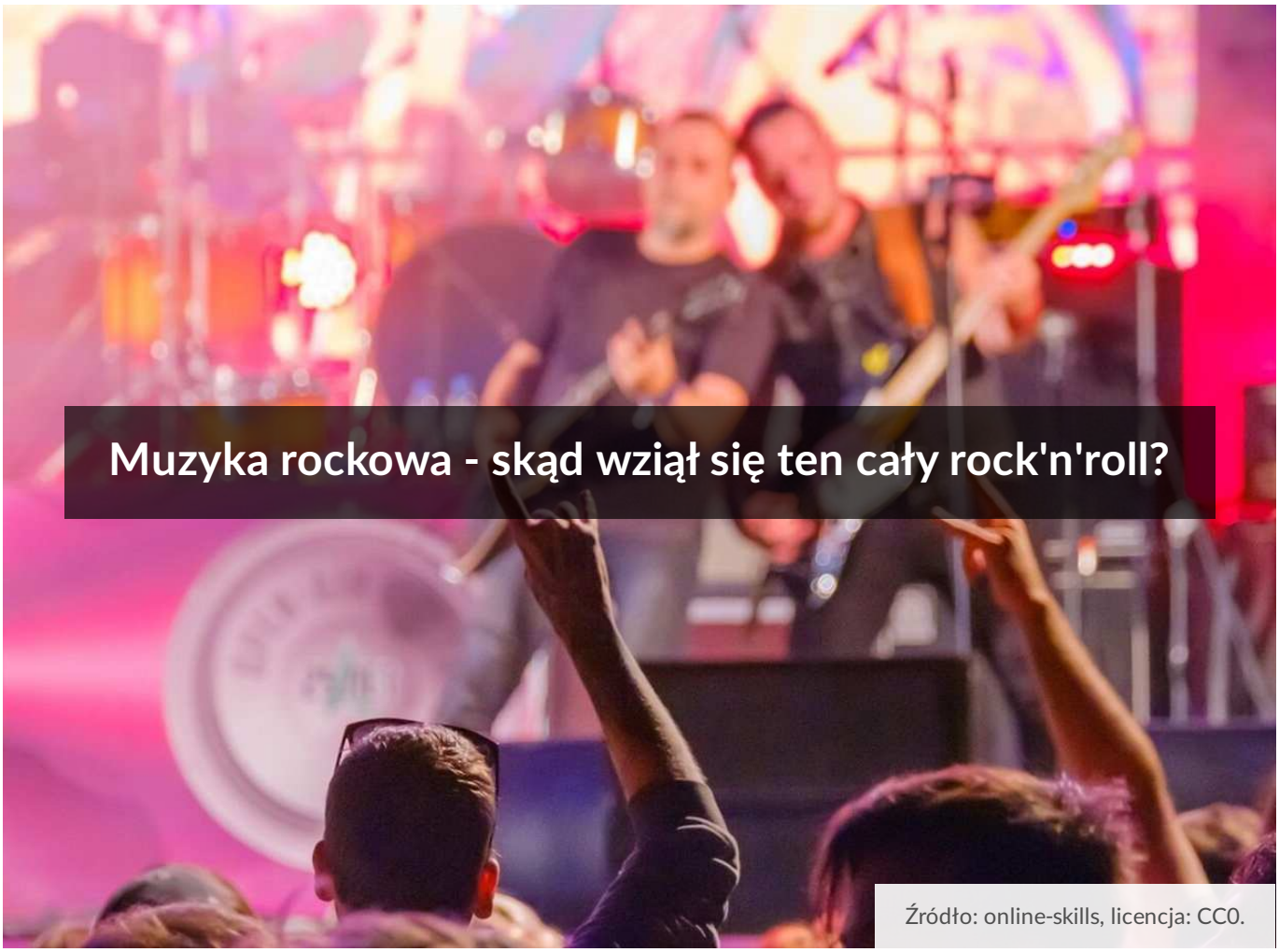

Muzyka rockowa - skąd wziął się ten cały rock'n'roll?

- Muzyka rockowa - skąd wziął się ten cały rock'n'roll?

Źródło: online-skills, licencja: CC0.

Ważne daty

Lata pięćdziesiąte XX wieku – rozkwit popularności rock and rolla w Stanach Zjednoczonych

1951 – początek użycia terminu rock and roll jako nazwy gatunku muzycznego przez Alana Freeda

Scenariusz lekcji dla nauczyciela

Źródło: online-skills, licencja: CC0.

II. Analiza i interpretacja dzieł muzycznych. Uczeń:
3. zna konteksty kulturowe i naukowe powstawania muzyki;
III. Tworzenie wypowiedzi związanych z historią i kulturą muzyczną. Uczeń:
2. przybliża twórczość i działalność przedstawicieli różnych obszarów kultury muzycznej
3. interpretuje i odczytuje w kontekście dokonań epoki wybrane dzieła muzyczne;

Nauczysz się

przedstawiać kształtowanie się rock and rolla jako nurtu w muzyce;

określać najważniejsze cechy stylu oraz instrumentarium;

przedstawiać najważniejszych wykonawców.

Wprowadzenie

Rock and roll jest jednym z najważniejszych nurtów w muzyce popularnej XX wieku. Jego największy rozwój przypadł na lata pięćdziesiąte. Początkowo był rozpowszechniony w Stanach Zjednoczonych, z czasem stał się znany na całym świecie.

Sam termin *rock and roll* początkowo był używany przez marynarzy i odnosił się do kołysania statku na falach. Na początku dwudziestego wieku zyskał on inne znaczenie – był używany w pieśniach religijnych Afroamerykanów (spirituals) jako określenie na kołysanie się w ramionach Boga lub innej znaczącej postaci (np. Mojżesza). Z czasem zaczął być to termin bardziej powszechny w użyciu, a także posiadający różne znaczenia, zależące od kontekstu lub zawodu danej osoby. W latach dwudziestych określano tak rodzaj tańca na imprezach tanecznych i salach balowych. Ostatecznie rock and roll jako nazwa na gatunek muzyczny zaczęła być stosowana w 1951 roku. Prezenter radiowy z Ohio, Alan Freed, zaczął używać tego słowa jako określenia muzyki używanej w swoich audycjach.

Korzenie rock and rolla

Elvis Presley, wikimedia.org, domena publiczna

Rock and roll jako osobny nurt w muzyce powstał poprzez połączenie wielu gatunków i stylistyk muzycznych, popularnych w Stanach Zjednoczonych w latach trzydziestych oraz czterdziestych dwudziestego wieku. Połączenie rhythm and bluesa, który był tworzony przez twórców Afroamerykańskich z country białych Amerykanów jest uznawane za najważniejszy czynnik pozwalający na wykształcenie się nowego gatunku. Istotny był też wpływ jazzu, bluesa, gospel, swingu oraz spirituals, a także folku. Sam rock and roll jest często określany jako muzyka przełamująca bariery rasowe. W pierwszej połowie dwudziestego wieku czarni i biali mieszkańcy Stanów Zjednoczonych najczęściej czerpali z odrębnych wzorców kulturowych, tworząc odrębne style muzyczne. Jazz, swing oraz rhythm and blues były jednymi z pierwszych nurtów, które umożliwiały zaangażowanie muzyków ze względu na ich umiejętności, a nie kolor skóry. Nie było to jednak zjawisko powszechne. Z czasem poszczególne cechy oraz najważniejsze elementy gatunków zaczęły się mocno przenikać, a muzycy i zespoły zapożyczać pewne rozwiązania od innych grup.

Rozwój przemysłu muzycznego i gitara elektryczna

Innym zjawiskiem, które pozwoliło na popularyzację rock and rolla, był rozwój przemysłu muzycznego. Nie byłby on możliwy bez pojawienia i rozpowszechnienia się wielu rozwiązań technicznych, takich jak płyty gramofonowe czy szafy grające. Także pojawienie się licznych rozgłośni radiowych dodatkowo wpłynęło na popularność rodzącego się nowego gatunku. Pierwsza połowa XX wieku to czas wyjątkowych zmian, które zmieniły proces zdobywania fanów oraz uznania przez zespoły muzyczne i wykonawców. Wcześniej

kluczowe były koncerty, teraz najważniejsze stały się nagrania oraz płyty, promowane przez prezenterów radiowych. Stale poprawiające swoją jakość mikrofony oraz pojawienie się gitary elektrycznej zmieniły też oblicze grup muzycznych. Początkowo gitary elektryczne powstawały na zasadzie zamontowania przetwornika na standardowym instrumencie z pudłem rezonansowym. Chociaż było to rewolucyjne rozwiązanie, to miało sporo niedoskonałości i generowało sporą ilość zakłóceń oraz sprzężeń. Nową jakość wprowadziła firma Fender, prezentując model Telecaster z korpusem z litego drewna, który był pozbawiony tych wad. Gitara oferowała także bardzo charakterystyczne brzmienie, mające spory wpływ na utwory i grupy rock and rollowe.

Fender Telecaster, online-skills, CC BY 3.0

Fender Stratocaster, online-skills, CC BY 3.0

Gibson Les Paul, online-skills, CC BY 3.0

Gibson Flying V, online-skills, CC BY 3.0

Gibson SG, online-skills, CC BY 3.0

Najważniejsi wykonawcy (lata pięćdziesiąte)

Chuck Berry, people.com, CC BY 3.0

Jednymi z prekursorów rock and rolla w latach pięćdziesiątych byli:

- Elvis Presley,

- Bo Diddley,

- Buddy Holly,

- Chuck Berry,

- Little Richard,

Little Richard, cinemasojourns.com, CC BY 3.0

- Ritchie Valens,

- Eddie Cochran,

- Jerry Lee Lewis.

Są to wykonawcy zarówno o białym, jak i czarnym kolorze skóry. Wśród nich należy wyróżnić przede wszystkim Elvisa Presleya, który jest znany jako Król Rock and Rolla.

Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl

Elvis Presley, „Jailhouse Rock", online-skills, CC BY 3.0

Utwór nuzyczny Jailhouse Rock. Wykonawca: Elvis Presley. Kompozycja posiada szybkie tempo. Cechuje się żywiołowym charakterem.

Instrumentarium i cechy stylu

Gitara elektryczna Gibson Les Paul, online-skills, CC BY 3.0

Początkowo głównym instrumentem harmonicznym rock and rolla był fortepian; często korzystano także z saksofonu jako dodatku do brzmienia zespołu. Działalność takich wykonawców, jak Chuck Berry czy Bo Diddley zmieniła sytuację - podstawą brzmienia stała się gitara elektryczna. Duży wpływ na rozwój popularności gitary elektrycznej miało też pojawienie się nowoczesnych instrumentów - Fendera Telecastera oraz Gibsona Les Paula. Zrewolucjonizowały one brzmienie poprzez zupełnie nowe rozwiązania, takie jak lity korpus z drewna czy możliwość kształtowania tonu za pomocą potencjometrów.

Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl

Chuck Berry, „Johnny B. Goode", online-skills, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Johnny B. Goode Wykonawca: Chuck Berry. Kompozycja posiada szybkie tempo. Cechuje się żywiołowym charakterem.

Skład instrumentalny zespołów rock and rollowych mógł być zróżnicowany; najczęstszy schemat to:

- wokalista,

Wokalista, online-skills, CC BY 3.0

- gitara prowadząca,

- gitara rytmiczna,

Gitara, online-skills, CC BY 3.0

- kontrabas lub gitara basowa,

Kontrabas, online-skills, CC BY 3.0

- perkusja.

Perkusja, online-skills, CC BY 3.0

Często występowała sytuacja, w której wokalista grał na gitarze. Inne instrumenty wchodzące w skład grup rock and rollowych to fortepian, pianino bądź organy oraz saksofon (czasem nawet większa sekcja dęta).

Wśród cech stylu warto wymienić melodyczną oraz harmoniczną prostotę, która miała na celu tworzenie muzyki łatwej w odbiorze. Spore znaczenie zyskał tekst, który bardzo często odnosił się do życia i emocji oraz uczuć. Z tego względu głównymi odbiorcami rock and rolla byli ludzie młodzi; nowa muzyka miała kolosalny wpływ na kulturę, sposób ubioru czy zachowanie. Dodatkowo z uwagi na współistnienie obok siebie wykonawców o różnych kolorach skóry proces łączenia się różnych grup etnicznych został przyspieszony; czarni oraz biali fani muzyki słuchający tego samego wykonawcy przestali być czymś nietypowym.

Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl

Bill Haley & His Comets, „Rock Around The Clock", online-skills, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Rock Around The Clock. Wykonawca: Bill Haley & His Comets. Kompozycja posiada szybkie tempo. Cechuje się żywiołowym charakterem.

Rockabilly i dalszy rozwój rock and rolla

Buddy Holly, wikimedia.org, domena publiczna

W latach pięćdziesiątych powstał nurt rock and rolla znany jako *rockabilly*, którego wykonawcy czerpali przede wszystkim z muzyki country. Sama nazwa jest połączeniem terminów *rock and roll* (pierwsze słowo) oraz *hillbilly*, którym określano wtedy muzykę country. W obrębie nurtu tworzyli przede wszystkim Johnny Cash, Elvis Presley, Buddy Holly czy Jerry Lee Lewis; odwoływali się oni głównie do muzyki białych wykonawców, w nieco mniejszym stopniu korzystając z odniesień do sztuki Afroamerykanów. Rockabilly straciło popularność w latach sześćdziesiątych, odzyskując ją w późniejszych latach.

Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl

Johnny Cash, „Folsom Prison Blues", online-skills, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Folsom Prison Blues Wykonawca: Johnny Cash. Kompozycja posiada umiarkowane tempo. Cechuje się spokojnym charakterem.

Lata sześćdziesiąte to czas rozwoju rock and rolla poza Stanami Zjednoczonymi. Co ciekawe, początkowy wybuch popularności w Ameryce został mocno zahamowany. Dopiero trasy koncertowe brytyjskich zespołów The Beatles oraz The Rolling Stones odnowiły zainteresowanie tym gatunkiem. Dziś jest to określane mianem *brytyjskiej inwazji*.

The Beatles., brandish.tv, CC BY 3.0

Zadania

Ćwiczenie 1

Który z poniższych wykonawców był określany jako Król Rock and Rolla?

- ◯ Elvis Presley
- ◯ Chuck Berry
- ◯ Buddy Holly

Ćwiczenie 2

Z których gatunków przede wszystkim czerpali wykonawcy rock and rollowi?

- [ ] Ragtime
- [ ] Country
- [ ] Rhythm and blues

Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl

Utwór do zadania 3, online-skills, CC BY 3.0

Utwór 1: Kompozycja posiada szybkie tempo. Cechuje się żywiołowym charakterem.

Ćwiczenie 3

Wysłuchaj nagrania. Wpisz tytuł i autora utworu.

Autor:

Tytuł:

Inna wersja zadania

Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl

Utwór do zadania 4, online-skills, CC BY 3.0

Utwór 2. Kompozycja posiada szybkie tempo. Cechuje się żywiołowym charakterem.

Ćwiczenie 4

Który z poniższych wykonawców jest autorem nagrania?

- ◯ Buddy Holly
- ◯ Bo Diddley
- ◯ Chuck Berry

Inna wersja zadania

Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl

Johnny Cash, „Folsom Prison Blues”, online-skills, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Folsom Prison Blues Wykonawca: Johnny Cash. Kompozycja posiada umiarkowane tempo. Cechuje się spokojnym charakterem.

Ćwiczenie 5

Do jakiego nurtu rock and rolla zaliczana jest twórczość Johnny'ego Casha z lat pięćdziesiątych?

- ◯ Rockabilly
- ◯ Punk-rocka
- ◯ Gospel

Inna wersja zadania

Ćwiczenie 6

Którzy z poniższych wykonawców są łączeni ze zjawiskiem pierwszej brytyjskiej inwazji?

- [ ] The Rolling Stones
- [ ] Jerry Lee Lewis
- [ ] Rhythm and blues

Ćwiczenie 7

Który z poniższych instrumentów początkowo był często używany w zespołach rock and rollowych, a z czasem stracił swoją popularność na rzecz gitary?

- ◯ Perkusja
- ◯ Trąbka
- ◯ Fortepian

Słownik pojęć

Brytyjska inwazja

termin oznaczający proces zdobywania popularności przez brytyjskie zespoły rockowe w Stanach Zjednoczonych w latach sześćdziesiątych. Najważniejsze grupy to The Beatles, The Rolling Stones oraz The Animals.

Fender Telecaster

pierwszy model gitary elektrycznej z korpusem z litego drewna, który zyskał popularność. Jego przedstawienie przez firmę Fender zbiegło się z rozkwitem rock and rolla.

Rhythm and blues

> gatunek muzyczny, który powstał w latach trzydziestych w Stanach Zjednoczonych; stanowił połączenie bluesa z innymi nurtami, takimi jak boogie-woogie, pop czy jazz.

> **Rockabilly**
>
> jeden z pierwszych nurtów rock and rolla, który czerpał przede wszystkim z muzyki country. Przykładowi wykonawcy to Elvis Presley, Johnny Cash oraz Buddy Holly.

Źródło:

britannica.com

Biblioteka muzyczna

Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl

Elvis Presley, „Jailhouse Rock", online-skills, CC BY 3.0

Utwór nuzyczny Jailhouse Rock. Wykonawca: Elvis Presley. Kompozycja posiada szybkie tempo. Cechuje się żywiołowym charakterem.

Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl

Chuck Berry, „Johnny B. Goode", online-skills, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Johnny B. Goode Wykonawca: Chuck Berry. Kompozycja posiada szybkie tempo. Cechuje się żywiołowym charakterem.

Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl

Bill Haley & His Comets, „Rock Around The Clock", online-skills, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Rock Around The Clock. Wykonawca: Bill Haley & His Comets. Kompozycja posiada szybkie tempo. Cechuje się żywiołowym charakterem.

Nagranie dostępne na portalu epodreczniki.pl

Johnny Cash, „Folsom Prison Blues", online-skills, CC BY 3.0

Utwór muzyczny: Folsom Prison Blues Wykonawca: Johnny Cash. Kompozycja posiada umiarkowane tempo. Cechuje się spokojnym charakterem.
